

7/8044

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SAYI : B.12.0.A.SGB.0.03.610/ 2927
KONU : Yazılı Soru Önergeleri

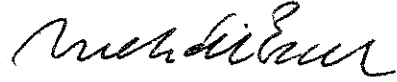
.../06/2009
27 TEMMUZ 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi:01.06.2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02- 13338 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Adana Milletvekili Tacidar SEYHAN' a ait 7/8042, Adana Milletvekili Hulusi GÜVEL' e ait 7/8043, İzmir Milletvekili Abdurrezzak ERTEN' e ait 7/8044 ve 7/8045, Mersin Milletvekili Ali OKSAL' a ait 7/8046, Tokat Milletvekili Reşat DOĞRU' ya ait 7/8047 ve 7/8048, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT' a ait 7/8049 ve İstanbul Milletvekili Sebahat TUNCEL' e ait 7/8050 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/8042 (2 sayfa)
- 2- Görüş 7/8043 (3 sayfa)
- 3- Görüş 7/8044 (3 sayfa)
- 4- Görüş 778045 (3 sayfa)
- 5- Görüş 7/8046 (2 sayfa)
- 6- Görüş 7/8047 (1 sayfa)
- 7 Görüş 778048 (1 sayfa)
- 8- Görüş 7/8049 (1 sayfa)
- 9- Görüş 7/8050 (3 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Abdurrezzak ERTEN

İzmir Milletvekili

Esas no : 7/8044

Kuru incir, fındık, kuru kayısı, Antep fıstığı gibi ürünler global ölçekte ülkemizin hem üretim hem ihracat alanlarında söz sahibi olduğu ürünlerdir. Ülkeye en fazla döviz girdisi sağlayan bu tarımsal ihraç kalemleri, yapılan ölçümlerde aflatoksin, kükürt bulaşıklığı, fiyat, kalite vb. başlıklarda zaman, zaman sorunlu teslimatlara konu olmakta ve ihraç edildikleri ülke standartlarına uygunluk arz etmemekte olduklarından ülkeye geri gönderilmektedirler. Bu durumda, ilgili mevzuat gereği ayniyat tespiti yapılarak yurda tekrar girişine izin verilen bu ürünler, Türk Gıda Kodeksi'ne uygun hale getirilme koşulu ile yurtiçi piyasada yerini almakta, aksi halde geri dönen bu partiler imha edilmektedir. Ne var, ki, bazı çevreler bu uygulamadan hareketle, yerli üreticinin ürünlerinin yabancı üreticilerce (üçüncü ülke üreticilerince) ülkeye ithal edilen ürünleri ile aynı kefeye konduğu ve haksız bir muameleye tabi tutulduğu yönünde eleştiride bulunmaktadır. Bu eleştirinin temel kaynağını, ihraçları öncesinde söz konusu ürünlere Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İl Müdürlükleri' tarafından verilen, bu ürünlerin yukarıda bahsi geçen ölçümler özelinde standartlara uygunluğunun ifadesi olan Gıda Güvenliği/Sağlık Sertifikası olarak ihraç ürünü niteliğine kavuşmaları oluşturmaktadır.

Eleştiri konusu yapılan bir diğer husus da, AB gümrüklerinde yapılan kontrollerde teste tabi tutulan örneklerin normal dağılım ürünü olmayan rastsal seçim usulü ile oluşturulduğu iddiasıdır.

Bu bilgiler ışığında;

SORU 1) TSE belgesine sahip ürünler ile ihracından önce Sağlık Sertifikası düzenlenmiş ürünlerin geri dönüş sonrası tabi tutuldukları kontrolden muaf tutulması ve ayniyat tespitini takiben ülkeye girişine izin verilmesi düşünülmekte midir? Düşünülmemekte ise, altı çizilen türden bir muafiyetin söz konusu olmadığı mevcut uygulamanın gerekçesi nedir? Mevcut uygulamanın sektörde faaliyet gösteren yerli üreticiyi zora soktuğu düşünülmemekte midir?

CEVAP 1) Ülkemizden AB ülkelerine ve AB dışındaki ülkelere ihraç edilen gıda maddeleri, alıcı ülke tarafından herhangi bir nedenle (mevzuata uygunsuzluk, fiyat ve kalite uyumsuzluğu vb) ülkemize geri gelebilmektedir. Geri gelen ürünlerin, 5179 sayılı Gıda Kanunu'nun 19. maddesindeki "İhraç edilen ürünün geri gelmesi halinde, halk sağlığını tehlikeye düşürmemek şartıyla ayniyat tespiti yapılarak yurda girişine izin verilir" hükmüne dayanarak Türk Gıda Mevzuatına uygun olması durumunda ülkemize girişine izin verilmektedir.

Uygunsuzluğu durumunda; söz konusu ürün ile ilgili olarak ihracatçı firma tarafından alıcı ülkenin ürünü kabul ettiğini belgeleyen taahhütnameyi ibraz etmesi durumunda aynı ürün tekrar ihraç edilebilmektedir.

SORU 2) Bakanlığınız bu sorunda yerli üreticinin mi yabancı alıcının mı görece mağdur pozisyonunda olduğunu düşünmektedir? Anılan kesimlerden hangisinin korunması gerektiği düşünülmektedir?

CEVAP 2) Ülkemiz menşeli, yani Ülkemiz toprağında ülkemiz üreticileri tarafından üretilen, katma değerinin tamamı ülkemize ait "milli servet" olan ürünlerimizin ihracatının kolaylaştırılması ve ihracatçımızın haklarını savunmak için Bakanlığımızca ihracatta alıcı ülkenin uyguladığı kontrol sıklıklarının düşürülmesi, ürünlere uygulanan limitlerin artırılması konularında her türlü çalışma yapılmakta ve Bakanlığımızca yerli üreticimiz korunmaya çalışılmaktadır.

SORU 3) Üretici eğitim programları ve iyi tarım uygulamaları standartlara uygun üretim yapılması amacına ulaşma yolunda yeterli olmamakta mıdır? Benzer biçimde, el ile ayıklama işlemlerinin yetersizliği söz konusu mudur? Teste tabi ürünlerin aldıkları resmi uygunluk belgelerine rağmen AB gümrüklerinden dönmesi Bakanlığınızca nasıl açıklanmaktadır? Bu bağlamda, ürün kontrol sisteminde bir aksaklıktan söz etmek mümkün müdür? Şayet mümkünse, bir iyileştirme programı gündeminizde midir?

CEVAP 3) AB Ülkeleri'ne kuru meyve (fındık, antepfıstığı ve kuru incir) ihracatında hâlihazırda geçerli olan mevzuat kapsamında alıcı ülkenin talebi doğrultusunda uygulama yapılmaktadır. Bu çerçevede ihracatçının ya da temsilcisinin ürünün denetlenmesini isteyen bir beyanname vermesi üzerine, Bakanlığımızca gıda güvenliğine yönelik olarak sertifika düzenlenmesi amacıyla denetim yapılmakta, aflatoksin analizi yapmak üzere numune alınmakta ve analiz sonuçlarının alıcı ülke talebini karşılaması durumunda sağlık sertifikası düzenlenmektedir.

SORU 4) Geri dönen parti ve imha edilen ürün sayısına ilişkin bilgi Bakanlığınız bünyesinde mevcut mudur? Bakanlık, bunun üreticiye ne kadar maliyet yüklediğine ilişkin bir bilgiye sahip midir? Bunun telafisine ilişkin bir plan gündeminizde midir?

CEVAP 4) AB'ne kuru meyve ihracatında Bakanlığımızca aflatoksin analizleri yapılarak 2007 yılında 19578 ve 2008 yılında 14967 parti ürüne sağlık sertifikası düzenlenmiştir. Sağlık sertifikası düzenlenen ürün partilerinin 2007 yılında 199, 2008 yılında 194 adedi ülkemize geri dönmüş olup geri dönüş oranı 2007 yılında %1, 2008 yılında ise %1,3'dür.

SORU 5) İmha etmenin ve de analiz bedelleri gibi ek masrafların yüklediği maliyetin firmaların ortadan kalkması tehlikesini doğurduğu bilgisinde doğruluk payı var mıdır? Varsa, bunun tarımsal ürün ihracatında dünyada söz sahibi olan bir ülkeyken, rekabetçi bir pazarda ülkenin ihracatta sahip olduğu mukayeseli üstünlüğü kaybedebileceği riski bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?

CEVAP 5) İhracattan geri gelen ürünlerin Türk Gıda Mevzuatına uygun olması durumunda ülkemize girişine izin verilmektedir. Uygunsuzluğu durumunda; "**milli servet**" olan ürünlerimizin imhası yoluna gidilmemekte söz konusu ürün ile ilgili olarak ihracatçı firma tarafından alıcı ülkenin ürünü kabul ettiğini belgeleyen taahhütnameyi ibraz etmesi durumunda aynı ürün tekrar ihraç edilebilmesine imkân verilmektedir.

Uluslararası ticarete hüküm süren rekabet ortamı, üründe gıda güvenliği şartlarının sağlanmasını zorunluluk haline getirmiştir. İhracatta alıcı ülke kriterlerinin esas alınması, gıda sektöründeki gelişmeler, gelişen ürün teknolojisi, ürün çeşitliliğinin artması, yeni kalite kontrol sistemlerinin ve analiz yöntemlerinin geliştirilmesi ticarete söz sahibi olabilmek için; üreticilerin de kendilerini geliştirmesi gerekliliğini ortaya koymuştur.

SORU 6) Geri dönen ürünlerin tekrar elden geçirilip seçilmek suretiyle işlenmesi söz konusu mudur? Bu bağlamda, izlenen prosedür ana hatlarıyla nedir? İç tüketimin(talebin) düşük olduğu bilinen ürünlerin tabi tutuldukları bu prosedürler sonrasında tekrar ihraç ürünü olarak değerlendirilmesi söz konusu mudur? Yasal mevzuat anlamında bu seçeneğin önünde bir bürokratik engel mevcut mudur?

CEVAP 6) İhracattan geri gelen ürünlerin gerekli analizleri yapıldıktan sonra Türk Gıda Mevzuatına uygun olması durumunda ülkemize girişine izin verilmektedir. İhracattan geri gelen kuru incir için ülkemiz girişinde tekrar elden geçirilip seçilmesi sonrasında tekrardan analize tabi tutulmasına imkân tanıyan "Gıda ve Gıda ile Temas Eden Madde veMalzemelerin İhracatında Sağlık Sertifikası Düzenleme ve İhracattan Geri Dönen Ürünler için Uygulama Talimatı" 28.04.2009 tarihinde uygulanmaya başlanmıştır.

Aflatoksin tespit edildiği gerekçesiyle geri gelen kuru incirler İzmir'de gümrüklü antrepoda Ege İhracatçı Birlikleri tarafından kurulan tesiste gümrük idaresinin sevk ve gözetimi altında aflatoksin masalarında tek tek ultraviyole ışığı altında incelenerek ayıklanmakta, Türk Gıda Kodeksi'ne uymayan ve yurda girişi sakıncalı ürünler ayrıştırılmakta ve uygunsuz ürünler toprağa gömülerek imha edilmektedir. Bakanlığımız İl Müdürlüğü tarafından ayıklanan kuru incirlerden alınan numunelerin analiz sonuçlarının olumlu olması halinde ürünlerin yurda girişine izin verilmekte, yurda giren ürünlerin işlenip paketlenildikten sonra tekrar ihracata veya iç piyasaya sevk edilmesinde herhangi bir bürokratik engel bulunmamaktadır.

SORU 7) Anılan sıkıntılar doğrultusunda, 5179 sayılı ilgili kanunun yerine geçmesi beklenen Veterinerlik Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun mevcut taslak metninden hareketle, bu yeni kanunun anılan sektörün kanayan yaralarına merhem olabileceği ve sektörde faaliyet göstermekte olan aktörlerin faaliyet alanını genişleteceği; onlara rahat nefes aldıracağı düşünülmekte midir? Bu konuda herhangi bir çalışma bakanlığınızın gündeminde midir?

CEVAP 7) İhraç edilen ancak çeşitli nedenlerle geri dönen ürünlerle ilgili olarak Veterinerlik Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun mevcut taslağının son şeklinde İthalat ve İhracatta Resmi Kontroller, Gümrükler ve Sınır Kontrol Noktaları başlığı altındaki 34' üncü maddenin 14' üncü bendinde "İhraç edilen ancak çeşitli nedenlerle geri dönen canlı hayvan ve ürünler, geri dönme sebebi de dikkate alınarak Bakanlıkça dönen ürünün giden ürünle aynı olduğu ile ilgili ayniyat tespiti yapıldıktan sonra resmi kontrole tâbi tutulur. Kontrol sonucu mevzuata uygun olan canlı hayvan ve ürünlerin girişine izin verilir. Uygun olmayan canlı hayvan ve ürünler için aşağıdaki tedbirlerden biri uygulanır:

- a) Yeniden ihraç edilir,
- b) Karantina altına alınır,
- c) Özel işleme tâbi tutulur,
- ç) Esas kullanım amacı dışında başka bir kullanım amaçlı girişine izin verilir,
- d) İtlaf ve imha edilir." hükmü yer almaktadır.

Bu anlamda belirtilen sorunun aşılması amacıyla aflatoksin tespit edildiği gerekçesiyle geri gönderilen ürünler konusunda söz konusu kanunla ihracatçılarımızın sıkıntılarının çözüme kavuşturulması planlanmaktadır.

SORU 8) Bu alanda mevzuat oluşturulurken ilgili sivil toplum örgütleri, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı' nın Bakanlığınız ile görüş alışverişinde bulunması ve tespit edilen sorunlara yönelik çözümlerin ilgili kanun çalışmasını bir ortak uzlaşma metnine dönüştürülerek ortaya konması söz konusu mudur? Alana içkin böyle bütünlükçü; farklı kesimlerin çeşitlilik arz eden bakışlarını aynı potada eriten bir kavrayıştan bahsetmek mümkün müdür?

CEVAP 8) Söz konusu Kanun Taslağı ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerine açılmıştır.